Wojewoda
Zachodniopomorski

Znak: K-2.431.1.31.2026.7.EGK
Szczecin, 31 sierpnia 2026 r.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Przedmiot kontroli	Realizacja zadań z zakresu administracji rządowej polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej przez Powiat w 2026 r.
Nazwa i adres organu kontrolującego	Wojewoda Zachodniopomorski, ul. Wały Chrobrego 4, 70-502 Szczecin
Nazwa i adres podmiotu kontrolowanego	Starosta Wałecki, zwany dalej *Starostą* ul. Dąbrowskiego 17, 78-600 Wałcz
Osoba pełniąca funkcję Starosty w okresie objętym kontrolą oraz w okresie prowadzenia kontroli	Pan Bogdan Wankiewicz
Okres objęty kontrolą	2025 r.- 2026 r.
Kontrolujący	Pracownicy Wydziału Kontroli Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie: Pan Tomasz Pawnuk – główny specjalista, *kierownik zespołu kontrolnego*, Pani Emilia Glanert-Kolczyńska – młodszy specjalista, Pan Łukasz T. Kokoszko – starszy inspektor.
Nr upoważnienia	46/26 z 12 czerwca 2026 r.
Podstawy prawne do przeprowadzenia kontroli	– art. 6 ust. 4 pkt 3 w związku z art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2026 r., poz. 158), – art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2026 r., poz. 44).
Kryteria prowadzenia kontroli	legalność, rzetelność
Rodzaj kontroli i tryb kontroli	planowa, tryb zwykły
Termin kontroli	22-25 czerwca 2026 r.

Podstawa prawna realizacji zadania	– ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2026 r., poz. 44), zwana dalej *ustawą*, – ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2025 r., poz. 1338 z późn. zm.), zwana dalej *udppw*, – ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2025 r., poz. 1483 z późn. zm.), – ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. z 2023 r., poz. 20), – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (Dz. U. z 2025 r., poz. 317 z późn. zm.), zwane dalej *rozporządzeniem*, – rozporządzenie Przewodniczącego Komitetu do spraw pożytku publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań (Dz. U. z 2018 r., poz. 2057 z późn. zm.), zwane dalej *rozporządzeniem ws. wzorów ofert i ramowych wzorów umów*.
Organizacja wewnętrzna	Zakres działania i zadania Starostwa Powiatowego w Wałczu (zwanego dalej *Starostwem*), w okresie objętym kontrolą określał Regulamin Organizacyjny Starostwa (zwany dalej *Regulaminem*) stanowiący załącznik do uchwały Nr 36/87/2015 Zarządu Powiatu w Wałczu z dnia 10 grudnia 2015 r.[1] Zagadnienia dotyczące przedmiotu kontroli zostały zawarte w treści § 22 ust. 5 pkt 14 Regulaminu, który stanowi, że do zadań Wydziału Zarządzania Kryzysowego, Bezpieczeństwa, Spraw Obywatelskich (zwanego dalej *Wydziałem*) należy m.in. *organizowanie nieodpłatnej pomocy prawnej w Powiecie Wałeckim, o której mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej.* (dowód: akta kontroli str. 42) Zadania te uwzględniono również w zakresie czynności naczelnika Wydziału. (dowód: akta kontroli str. 50) *Samoocenę* w zakresie organizacji systemu NPP[2] i NPO[3] w 2026 r. dokonaną przez Starostę w dniu 29 maja 2026 r. zamieszczono w aktach kontroli str. 10-14.

[1] Tekst ujednolicony obowiązujący od 4 maja 2026 r.
[2] NPP - nieodpłatna pomoc prawna.
[3] NPO - nieodpłatne poradnictwo obywatelskie.

	Kwota dotacji celowej udzielonej Starostwu na realizację NPP/NPO w 2026 r. wyniosła 151 440,00 zł. (dowód: akta kontroli str. 33)

Obszar kontroli Nr 1: Obsada punktów i współpraca z wykonawcami	
Podstawy prawne realizacji zadania	- art. 3b, art. 5, art. 8, art. 10, art. 11 ustawy, - art. 44 ust. 3 ustawy o finansach publicznych.

USTALENIA KONTROLI

Na podstawie art. 8 ust. 2 ustawy, powiatowi wałeckiemu powierzono prowadzenie dwóch punktów udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Wypełniając dyspozycję art. 11 ust. 1b ustawy, Starosta powierzył jeden punkt adwokatom zrzeszonym w Okręgowej Radzie Adwokackiej (ORA) w Poznaniu i radcom prawnym z Okręgowej Izby Radców Prawnych w Bydgoszczy (OIRP), natomiast drugi punkt organizacji pozarządowej wyłonionej w otwartym konkursie ofert.

1.1. Punkt udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej prowadzony przez radców prawnych i adwokatów.

W dniu 1 października 2025 r. Powiat Wałecki (reprezentowany przez Starostę i Wicestarostę Wałeckiego) zawarł dwa porozumienia, odpowiednio z ORA w Poznaniu oraz OIRP w Bydgoszczy w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze powiatu wałeckiego, czym wypełniono dyspozycję art. 10 ustawy. W dokumentach zamieszczono uregulowania wynikające z ust. 1 tego artykułu.

(dowód: akta kontroli str. 62-67)

Wojewoda Zachodniopomorski został zawiadomiony o zawartych porozumieniach pismem z dnia 3 grudnia 2025 r. (znak: ZK.8124.1.18.2025).
Mając na uwadze, że od przekazania przez Starostę informacji do wojewody o zawartych w dniu 1 października 2025 r. porozumieniach upłynęło 64 dni, przypomnienia wymaga, że zgodnie z art. 10 ust. 3 ustawy: *O każdym zawartym porozumieniu (...), powiat **niezwłocznie** zawiadamia właściwego wojewodę*.
Orzecznictwo w zakresie terminu „niezwłocznie" podkreśla[4], że nie oznacza on natychmiastowości, ale działanie w możliwie najkrótszym czasie, bez nieuzasadnionej zwłoki, czego należy od organu wymagać.

(dowód: akta kontroli str. 69, 164)

Pismem z dnia 24 listopada 2025 r. OIRP w Bydgoszczy wskazała na brak zgłoszeń radców prawnych chętnych do świadczenia usług w punkcie NPP uniemożliwiający wypełnienie zawartego porozumienia.

Podobnie, w dniu 15 grudnia 2025 r. poznański samorząd adwokacki poinformował Starostę, że mimo kilkukrotnego naboru do punktu NPP nie udało się wyznaczyć kompletu adwokatów gotowych świadczyć nieodpłatną pomoc prawną.

(dowód: akta kontroli str. 68, 70)

[4] Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2011 r. III CSK 282/10.

Powiat zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy, zawarł umowę (nr FN/237/2025 z dnia 18 grudnia 2025 r.) o świadczenie NPP z adwokatem wskazanym przez ORA w Poznaniu. Umowa zawierała wszystkie elementy wymagane przez art. 6 ust. 2 ustawy.

(dowód: akta kontroli str. 72-74)

Zwrócono uwagę, że § 3 ust. 3 w/w umowy nakładał obowiązek zorganizowania (w razie potrzeby) spotkania z mediatorem przez wykonawcę, co było sprzeczne z art. 8 ust. 12 pkt 1 ustawy.

Organ wyjaśnił, że *opracowując zapis § 3 ust. 3 umowy z dnia 18 grudnia 2025 r. błędnie zawarto sformułowanie „Wykonawca we współpracy z Wydziałem Zarządzania Kryzysowego, Bezpieczeństwa, Spraw Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Wałczu będzie organizował spotkanie z mediatorem", natomiast powinno być „Wydział Zarządzania Kryzysowego, Bezpieczeństwa, Spraw Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Wałczu we współpracy z Wykonawcą będzie organizował spotkanie z mediatorem".*

(dowód: akta kontroli str. 164)

Przyjęto złożone wyjaśnienia wskazując jednocześnie, że niezbędne jest niezwłoczne zawarcie z wykonawcą aneksu do przedmiotowej umowy, określającego obowiązki stron w prawidłowy sposób.

Ustalono, że dyżury od 1 stycznia 2026 r. pełnione są jedynie przez dwa dni w tygodniu (czwartki i piątki).

Zgodnie z dyspozycją art. 8 ust. 3 ustawy: *Udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego odbywa się w punkcie w przeciętnym wymiarze 5 dni w tygodniu podczas dyżuru trwającego co najmniej 4 godziny dziennie, z wyłączeniem dni, o których mowa w art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 stycznia 1951 r. o dniach wolnych od pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 296).*

O zaistniałej sytuacji Starosta poinformował Wojewodę Zachodniopomorskiego pismem z dnia 23 grudnia 2025 r. wskazując, że niedopełnienie przez organ ustawowej dyspozycji wynika ze wskazania przez samorządy prawnicze niewystarczającej ilości chętnych prawników do pełnienia dyżurów w punkcie NPP zlokalizowanym w Mirosławcu. Okoliczności te potwierdzono podczas przeprowadzonej kontroli.
Ponadto kontrolujący zwrócili uwagę, że wskazanie wyłącznie jednego adwokata do obsługi punktu NPP może powodować trudności w razie jego nieobecności.

(dowód: akta kontroli str. 167)

Organ wyjaśnił, że *zgodnie z umową z dnia 18 grudnia 2025 r. o świadczenie nieodpłatnej pomocy prawnej Wykonawca zobowiązany jest zapewnić zastępstwo w uzgodnieniu z Okręgową Radą Adwokacką w Poznaniu i powiadomić o tym powiat Wałecki […] W przypadku gdy Wykonawca z uwagi na nagłe zdarzenia losowe nie będzie w stanie świadczyć nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nie będzie w stanie zapewnić zastępstwa, informacja zostanie przekazana do Biblioteki Publicznej w Mirosławcu, gdzie mieści się Punkt, z prośbą o informowanie osób chcących skorzystać z pomocy prawnej o tym fakcie. W przypadku, gdy osoby zapisujące się na dyżur pozostawią nr telefonu kontaktowego […] informacja ta zostanie im przekazana telefonicznie.*

(dowód: akta kontroli str. 164)

Mając na względzie powyższe, zespół kontrolny ustalił, że organ zapewnił mieszkańcom możliwość skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie powiatu. Dołożył również należytej staranności, aby obsadzić punkt NPP w Mirosławcu w wymiarze wskazanym w ustawie zaś na występujące braki adwokatów/radców prawnych nie miał wpływu.

Przyjęto złożone wyjaśnienia.

1.2. Punkt udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego prowadzony przez organizację pozarządową.

W celu wyłonienia organizacji pozarządowej Zarząd Powiatu w Wałczu podjął uchwałę Nr 62/183/2025/ZK w sprawie przeprowadzenia otwartego konkursu ofert[5] (także: K*onkurs*), określając:

- rodzaj zadania,
- wysokości środków publicznych przeznaczonych na realizację tego zadania (73 448,40 zł),
- zasady przyznawania dotacji;
- terminy i warunki realizacji zadania;
- termin składania ofert;
- tryb i kryteria stosowane przy wyborze ofert oraz termin dokonania wyboru ofert;
- zrealizowane przez organ w roku ogłoszenia otwartego konkursu ofert i w roku poprzednim zadania publiczne tego samego rodzaju i związane z nimi koszty, ze szczególnym uwzględnieniem wysokości dotacji przekazanych organizacjom pozarządowym i podmiotom, o których mowa w art. 3 ust. 3 udppw.

(dowód: akta kontroli str. 75-81)

W myśl art. 13 ust. 3 udppw ogłoszenie o Konkursie podano do publicznej wiadomości poprzez:

- wywieszenie na tablicy ogłoszeń w Starostwie (w okresie od 8 do 31 października 2025 r.),
- opublikowanie na stronie internetowej urzędu w dniu 8 października 2025 r.,
- opublikowanie w Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa (*BIP*) w dniu 8 października 2025 r.

(dowód: akta kontroli str.76, 82-84)

Wskazany w ogłoszeniu termin do składania ofert (31 października 2025 r.) wypełniał dyspozycję art. 13 ust. 1 udppw.

W odpowiedzi na ogłoszenie o Konkursie oferty złożyło:

- Stowarzyszenie Obywatelskiej Pomocy Prawnej w Olsztynie,
- Fundacja Togatus Pro Bono w Olsztynie,
- Fundacja Młodzi Ludziom w Łodzi,
- Fundacja Honeste Vivere w Warszawie.

Komisja konkursowa powołana uchwałą Nr 62/183/2025/ZK obradowała w dniu 21 listopada 2025 r. w obecności 4 jej członków. Oceny formalnej i merytorycznej dokonano poprzez wypełnienie odrębnych kart ocen podpisanych przez wszystkich członków komisji. Najwyższą liczbę punktów otrzymała Fundacja Togatus Pro Bono

[5] Uchwała Nr 62/183/2025/ZK Zarządu Powiatu w Wałczu z dnia 8 października 2025 r. w sprawie ogłoszenia otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego Powiatu Wałeckiego w 2026 r. w zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz/lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

w Olsztynie, którą komisja zarekomendowała do realizacji zadania. Protokół z posiedzenia komisji konkursowej był kompletny i został podpisany przez wszystkich obecnych członków.

(dowód: akta kontroli str. 89-92)

Podmiot, któremu powierzono realizację zadania:
- był uprawniony do złożenia oferty,
- prowadził działalność statutową zgodną z dziedziną zadania publicznego, będącego przedmiotem Konkursu,
- złożył ofertę:
  - ✓ zgodną z warunkami realizacji zadania,
  - ✓ podpisaną przez osobę uprawnioną i zawierającą elementy wskazane w art. 14 ust. 1 udppw.

Uchwałą Nr 70/200/2025/ZK[6] Zarząd Powiatu w Wałczu zlecił realizację zadania publicznego Fundacji Togatus Pro Bono. Ogłoszenie wyników otwartego konkursu ofert zawierało nazwę oferenta, nazwę zadania publicznego i wysokość przyznanych środków publicznych, czym wypełniono zalecenia art. 15 ust. 2 h udppw.

Wyniki otwartego konkursu ogłoszono w dniu 28 listopada 2025 r.:
- w BIP,
- w siedzibie organu w miejscu przeznaczonym na zamieszczanie ogłoszeń,
- na stronie internetowej Starostwa.

(dowód: akta kontroli str. 93-96)

W myśl art. 16 ust. 1 i 6 udppw, w dniu 28 listopada 2025 r. pomiędzy Powiatem Wałeckim (reprezentowanym przez Starostę) a Fundacją Togatus Pro Bono została zawarta umowa nr ZK.8124.1.17.2025 na *„Powierzenie prowadzenia Punktu Nieodpłatnej Pomocy Prawnej* oraz/lub *Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego w Wałczu”*. Dokument zawierał elementy wskazane w art. 6 ust. 2 ustawy, poza określeniem sposobu organizacji spotkania z mediatorem w punkcie.

(dowód: akta kontroli str. 134-140)

Szczegółowy opis stwierdzonej nieprawidłowości ujęty został w części: **Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości.**

Kontrolerzy zwrócili uwagę, że w umowie w tytule zadania publicznego zastosowano formułę alternatywną **oraz/lub** wskazującą, że może ona dotyczyć świadczenia tylko jednej z usług, jak i obu łącznie. Analiza treści umowy jednoznacznie określa, że organizacja wyłoniona w otwartym konkursie ofert będzie prowadzić usługi nieodpłatnego poradnictwa prawnego i obywatelskiego. Mając powyższe na uwadze należałoby w przyszłych umowach zawieranych z organizacją pozarządową dokładnie wskazać w tytule zakres usług.

[6] Uchwała Nr 70/200/2025/ZK Zarządu Powiatu w Wałczu z dnia 28 listopada 2025 r. w sprawie wyboru oferty w otwartym konkursie ofert na realizację zadania publicznego Powiatu Wałeckiego w roku 2026 w zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz/lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

W ramach umowy Fundacji Togatus Pro Bono powierzono zadania z zakresu edukacji prawnej polegające m.in. na:

- udostępnieniu na stronie internetowej Starostwa oraz portalu społecznościowym Facebook linków do kalkulatora szacowania alimentów, transmisji wykładów, filmików, edytowalnych wzorów pism prawnych,
- opracowaniu poradnika dla młodzieży pt. „Konstytucja w prostych słowach – co gwarantuje każdemu obywatelowi",
- przygotowaniu poradnika dla mieszkańców pt. „Umowy leasingu, kredytu, pożyczki – na co uważać?", „Jak skutecznie załatwić sprawę w urzędzie – pisma, terminy, odwołania, ePUAP",
- zorganizowaniu dla uczniów szkół ponadpodstawowych Konkursu wiedzy o Samorządzie Terytorialnym i Konstytucji pt. „Tędy na Prawo" oraz warsztatów o tematyce: prawo autorskie, prawa ucznia.

Termin realizacji zadania publicznego dla organizacji pozarządowej ustalono od 1 stycznia do 31 grudnia 2026 r.

(dowód: akta kontroli str. 102-103, 107-109, 165)

Umowa przewiduje, że dyżury w punkcie powierzonym do prowadzenia Fundacji Togatus Pro Bono (Wałcz ul. Zdobywców Wału Pomorskiego 54 – pok. Nr 14) będą odbywać się od poniedziałku do piątku w godzinach 9:30-13:30. Dyżury nie miały określonej specjalizacji.

Każdorazowo w punkcie była udzielana porada przez radcę prawnego lub osobę spełniającą wymogi art. 11 ust. 3 pkt 2 i ust. 3a ustawy. Nie zaistniały okoliczności uzasadniające wydłużenie czasu trwania dyżuru w trybie art. 8 ust. 6 ustawy.

ZAKRES, PRZYCZYNY I SKUTKI STWIERDZONEJ NIEPRAWIDŁOWOŚCI

– umowa zawarta z organizacją pozarządową nie zawierała zapisu dotyczącego sposobu organizacji w punkcie spotkania z mediatorem, do czego zobowiązuje art. 6 ust. 2 pkt 6a w zw. z art. 11 ust. 7 ustawy.

(dowód: akta kontroli str. 98-120, 134-140)

Zgodnie z dyspozycją art. 11 ust. 7 ustawy przy podpisywaniu umowy powiatu z organizacją pozarządową stosuje się przepisy art. 6 ust. 2 pkt 1, 1a i 3-6b. Powiat w umowie zawieranej z organizacją pozarządową zobowiązany jest określić sposób organizowania w punkcie spotkania z mediatorem, tj. winien określić stopień zaangażowania w nieodpłatną mediację (np. zawrzeć zapis o informowaniu obywateli, kiedy, gdzie, w jakim zakresie może być im świadczona nieodpłatna mediacja).

Wyjaśnienia, protokoły, oświadczenia	Oświadczenia Starosty z dnia 22 i 24 czerwca 2026 r. (dowód: akta kontroli str. 164-165)
Ocena obszaru kontroli Nr 1	***Pozytywna z nieprawidłowością***

Obszar kontroli Nr 2: Upowszechnianie usług wśród mieszkańców powiatu	
Podstawa prawna realizacji zadania	- art. 8a, art. 9 ustawy

USTALENIA KONTROLI

Starosta odpowiada za upowszechnianie wiedzy o działalności systemu nieodpłatnego poradnictwa wśród mieszkańców powiatu[7].

W celu realizacji wskazanej dyspozycji, na stronie internetowej Urzędu, w BIP oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu zamieszczono informacje o:
- adresach lokali, w których udzielane jest poradnictwo,
- terminach (dni i godziny) udzielania porad,
- numerach telefonów, za pośrednictwem których można umówić się na wizytę,
- zakresie świadczonej pomocy prawnej,
- uprawnieniach do otrzymania ww. pomocy,
- sposobie udzielania NPP osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście, oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się

oraz link do strony Ministerstwa Sprawiedliwości umożliwiający zdalne umówienie się na wizytę.

W myśl art. 8a ustawy, Starosta sporządził listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa (zwana dalej *listą*) i udostępnił ją dla mieszkańców powiatu na:
- stronie BIP,
- stronie internetowej Urzędu,
- w siedzibie Urzędu (tablica ogłoszeń).

Przedmiotowa lista obejmowała poradnictwo[8]:
- rodzinne,
- psychologiczne,
- pedagogiczne,
- z zakresu pomocy społecznej, w sprawie rozwiązywania problemów alkoholowych i innych uzależnień, w sprawie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- w ramach interwencji kryzysowej, dla bezrobotnych, dla osób pokrzywdzonych przestępstwem,
- z zakresu praw konsumentów,
- praw dziecka,
- praw pacjenta,
- ubezpieczeń społecznych,
- prawa pracy,
- prawa podatkowego, dla osób w sporze z podmiotami rynku finansowego i inne,
- nieodpłatną pomoc prawną i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie ze wskazaniem punktów i dyżurów, o których mowa w art. 8, wraz z ich specjalizacją, o ile została określona.

[7] Art. 9 ust. 4 ustawy.
[8] Art. 8a ust.1 ustawy.

Informacje ujęte na liście były uporządkowane według tematyki poradnictwa i obejmowały nazwę jednostek, zakres poradnictwa, adresy i dane kontaktowe, w tym numery telefoniczne, dni i godziny działalności oraz kryteria dostępu do usługi.

(dowód: akta kontroli str. 173-184)

Czynności kontrolne wykazały, że informacje dotyczące funkcjonowania NPP na terenie powiatu wałeckiego w 2026 r. były aktualne na stronach internetowych Starostwa i urzędów gmin powiatu.

Nie stwierdzono nieprawidłowości lub uchybień.

Wyjaśnienia, protokoły, oświadczenia	-
Ocena obszaru kontroli Nr 2	***Pozytywna***

<u>Obszar kontroli Nr 3</u>: Dostępność dyżurów oraz wyposażenie lokalu i poczekalni punktu	
Podstawy prawne realizacji zadania	- art. 6, art. 8, art. 8a, art. 9 ustawy, - art. 9 ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się, - § 5 rozporządzenia

USTALENIA KONTROLI

Punkty poradnictwa rozlokowane są na terenie powiatu wałeckiego w Wałczu i Mirosławcu.

Zgodnie z przedstawioną dokumentacją, punkt NPP/NPO w Wałczu mieści się w budynku będącym własnością Powiatu Wałeckiego.

Natomiast, mając na względzie treść art. 9 ust. 1 ustawy w dniu 15 września 2025 r. Powiat Wałecki (reprezentowany przez Starostę i Wicestarostę Wałeckiego) zawarł porozumienie z Gminą Mirosławiec (reprezentowaną przez Burmistrza), którego przedmiotem było udostępnienie lokalu biurowego w celu prowadzenia punktu NPP w Mirosławcu. Porozumienie zawierało wszystkie elementy określone w powołanym przepisie.

(dowód: akta kontroli str. 60-61)

Ustalono, że świadczenie dyżurów NPP/NPO <u>wg zawartych umów z Powiatem</u>, zaplanowane zostało w następujący sposób:

- Punkt NPP/NPO w Wałczu ul. Zdobywców Wału Pomorskiego 54 (pok. nr 14 w pomieszczeniach Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności),

Dyżury odbywają się od poniedziałku do piątku w godz. 9:30 – 13:30[9], nieodpłatne poradnictwo obywatelskie świadczone jest w każdy pierwszy wtorek miesiąca.

[9] Godziny funkcjonowania punktu dostosowano do czasu pracy Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności (Zespół pracuje od poniedziałku do piątku w godz. 7.30 – 15.30).

Punkt prowadzi Fundacja Togatus Pro Bono. Lokal zlokalizowany jest w niewielkiej odległości od centrum miasta.
Dyżury ustalone zostały zgodnie z dyspozycją art. 8 ust. 3 ustawy w wymiarze 5 dni w tygodniu (z wyłączeniem dni wolnych ustawowo od pracy) w czasie dyżurów trwających co najmniej 4 godziny. W zawartej umowie z Fundacją Starosta zagwarantował wydłużenie dyżurów w razie potrzeby do co najmniej 5 godzin dziennie.

- Punkt NPP w Mirosławcu ul. Parkowa 1 (pomieszczenie udostępnione przez Bibliotekę Publiczną w Mirosławcu),

Dyżury odbywają się w czwartek w godz. 12:00 – 16:00 i piątek w godz. 10:00 – 14:00. Punkt działa w ramach porozumienia Gminy Mirosławiec z Powiatem Wałeckim, a usługi świadczy adwokat wskazany przez ORA w Poznaniu. Lokal znajduje się w centrum miasta.

(dowód: akta kontroli str. 72, 184)

Przy wyborze lokalizacji punktów uwzględniono dostępność punktów dla mieszkańców.

(dowód: akta kontroli str. 11, 142)

Do umawiania wizyt w celu uzyskania pomocy prawnej wydzielono dwa numery telefoniczne. Ponadto poradę można również zarezerwować przez formularz umieszczony na stronie internetowej.

Organ poinformował pismem z dnia 22 czerwca 2026 r., że *z uwagi na obsadę kadrową oraz warunki lokalowe Wydziału Zarządzania Kryzysowego, Bezpieczeństwa, Spraw Obywatelskich wprowadzenie jednego nr telefonu nie dawało gwarancji pełnego dostępu dla osób uprawnionych do zapisów na dyżury nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w czasie pracy Starostwa Powiatowego w Wałczu. Naczelnik Wydziału z uwagi na realizacje wielu innych zadań, często przebywa poza pomieszczeniem Wydziału. Natomiast Inspektor w Wydziale nie pracuje w pełnym wymiarze czasu pracy.*

(dowód: akta kontroli str. 164)

W toku prowadzonej kontroli dokonano oględzin lokali NPP/NPO w Wałczu i Mirosławcu. Punkty, w których świadczono porady prawne gwarantowały dyskrecję przy udzielaniu pomocy, wyposażone były w stoły wraz z miejscami siedzącymi, zapewniały bezpieczne przechowywanie dokumentów zawierających dane osobowe w sposób uniemożliwiający dostęp do nich osobom nieupoważnionym. Lokale posiadały komputery ze stosownym oprogramowaniem (w tym systemy informacji prawnej), drukarki oraz Internet. Zapewniono tym samym możliwość porozumiewania się na odległość środkami komunikacji elektronicznej.

Szczegółowe ustalenia dotyczące wyposażenia skontrolowanych punktów zawierają protokoły z oględzin, które zamieszczono w aktach kontroli, str. 143-146.

Jednakże, podczas kontroli stwierdzono:

- Punkt NPP/NPO w Wałczu:
  - na budynku umieszczono tablicę z oznaczeniem punktu. Nie wskazano, że w punkcie można uzyskać pomoc w zakresie nieodpłatnej mediacji;

- na zewnątrz lokalu brak danych kontaktowych potrzebnych do ustalenia wizyty;
- w miejscu przeznaczonym dla osób oczekujących na udzielenie porady nie udostępniono listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa;

➢ Punkt NPP w Mirosławcu:
- na budynku nie umieszczono tablicy z oznaczeniem punktu;
- nie wskazano, czy w punkcie udzielana jest nieodpłatna mediacja;
- na zewnątrz lokalu nie umieszczono informacji określających dni i godziny dyżurów, a także danych kontaktowych potrzebnych do zgłoszenia wizyty;
- w miejscu przeznaczonym dla osób oczekujących na udzielenie porady nie udostępniono listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa;

czym nie wypełniono dyspozycji § 5 ust. 3 oraz ust. 4 pkt 2 rozporządzenia.

Szczegółowy opis stwierdzonych nieprawidłowości ujęty został w części: ***Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości.***

Organ, zapewnił też, zgodnie z art. 8 ust. 8 ustawy i art. 9 ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się, udzielanie NPP osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się.

(dowód: akta kontroli str. 72, 100)

ZAKRES, PRZYCZYNY I SKUTKI STWIERDZONEJ NIEPRAWIDŁOWOŚCI

1) w punkcie w Mirosławcu na zewnątrz lokalu:
   - brak było tablicy z oznaczeniem punktu;
   - nie udostępniono informacji dotyczących dni i godziny dyżurów;
2) w lokalach w Wałczu i Mirosławcu brak było udostępnionych informacji wskazanych w § 5 ust. 3 oraz ust. 4 pkt 2 rozporządzenia tj.:
   - czy w lokalu udzielana jest nieodpłatna mediacja,
   - na zewnątrz lokalu danych kontaktowych potrzebnych do zgłoszenia wizyty,
   - w miejscu przeznaczonym dla osób oczekujących nie udostępniono listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa.

Zgodnie z w § 5 ust. 3 rozporządzenia *na zewnątrz lokalu, w którym udzielana jest nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, w widocznym miejscu umieszcza się tablicę z oznaczeniem punktu*. Na tablicy należy wskazać, czy w punkcie udzielana jest nieodpłatna mediacja.
Na zewnątrz lokalu należy umieścić informacje określające dni i godziny dyżurów a także dane kontaktowe potrzebne do zgłoszenia wizyty.
Ponadto, w miejscu przeznaczonym dla osób oczekujących na udzielenie porady udostępnia się listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa (§ 5 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia).

(dowód: akta kontroli str. 143-146)

Wyjaśnienia, protokoły, oświadczenia	Oświadczenia Starosty z dnia 22 czerwca 2026 r. (dowód: akta kontroli str. 164)
Ocena obszaru kontroli Nr 3	***Pozytywna z nieprawidłowością***

<u>Obszar kontroli Nr 4</u>: Dokumentacja i sprawozdawczość, w tym korzystanie z opinii o jakości obsługi	
Podstawy prawne realizacji zadania	- art. 7, art. 12 ustawy, - § 8, § 9, § 11 rozporządzenia.

USTALENIA KONTROLI

Każdy przypadek udzielenia NPP/NPO dokumentuje się przez wypełnienie karty pomocy, której wzór określony jest w załączniku do rozporządzenia. Karta pomocy składa się z części A i B. Zasady wypełniania poszczególnych części kart pomocy określone są w § 8 rozporządzenia. Wypełnienie części B karty – opinia osoby, której udzielono porady – nie jest obowiązkowe.

Ustalono, że w okresie 2.01-19.06.2026 r. udzielono 256 porad.
Zespół kontrolny przeanalizował wszystkie części A kart pomocy. Ustalono, że w przypadku 7 kart pomocy cz. A sposób ich uzupełnienia nie odpowiadał dyspozycji wynikającej z art. 7 ust. 1 ustawy (nie wypełniono punktów 14, 15, 16 lub 17).

Pismem z dnia 22 czerwca 2026 r. Starosta oświadczył, że *zgodnie z wyjaśnieniami złożonymi przez bezpośrednich wykonawców, braki (...) wynikają z faktu, że osoby uprawnione do uzyskania pomocy prawnej nie wyraziły zgody na podanie informacji do Karty lub dany punkt omyłkowo został pominięty podczas wypełniania Karty. (...) bezpośredni wykonawcy zostaną pouczeni o konieczności staranniejszego wypełniania Kart [...].*

(dowód: akta kontroli str. 166, 185-193)

Kontrolujący uwzględnili wyjaśnienia. Niemniej, zwrócono uwagę na konieczność zwiększenia nadzoru nad jakością wypełniania kart pomocy cz. A w celu zapewnienia kompletnych i rzetelnych informacji dotyczących świadczonych usług. Wskazuje się, że zgodnie z § 8 ust. 3 rozporządzenia, pozycje części A karty pomocy, zawierające informacje dotyczące osoby uprawnionej mogą być wypełnione przy udziale tej osoby, przy czym za wypełnienie karty odpowiada osoba udzielająca nieodpłatnej pomocy prawnej, która powinna dążyć do rzetelnego oddania w niej stanu faktycznego.

Zestawienie kart wraz z ustaleniami zamieszczono w aktach kontroli, str. 151-163.

Na podstawie dokumentów okazanych w toku kontroli stwierdzono, że w okresie objętym kontrolą żaden beneficjent nie wyraził swojej opinii na temat jakości udzielanego świadczenia (karta pomocy cz. B), nie wpłynęły też żadne skargi lub wnioski od obywateli dotyczące funkcjonowania punktów świadczenia NPP na terenie powiatu wałeckiego.
W myśl art. 12 ustawy, po analizie otrzymanych kart pomocy Starosta opracował zbiorczą informację o wykonaniu zadania polegającego na udzieleniu nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej za I kwartał 2026 r., którą z zachowaniem ustawowego terminu przekazał Wojewodzie Zachodniopomorskiemu.

Wyjaśnienia, protokoły, oświadczenia	Pismo Starosty z dnia 22 czerwca 2026 r. (dowód: akta kontroli str. 166)
Ocena obszaru kontroli Nr 4	***Pozytywna***

Obszar kontroli Nr 5: Prawidłowość zaangażowania dotacji	
Podstawy prawne realizacji zadania	- art. 11d ust. 5 ustawy, - art. 19 – 20 ustawy.

USTALENIA KONTROLI

Na podstawie art. 19 ustawy, zadania polegające na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej są finansowane z budżetu państwa z części będącej w dyspozycji wojewodów przez udzielenie dotacji celowej powiatom.

Zgodnie z załącznikiem nr 4 do zarządzenia nr 27/2026 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 9 lutego 2026 r. w sprawie planu dochodów i wydatków budżetu na 2026 r., Powiatowi Wałeckiemu zaplanowano dotację w rozdziale 75515 - „Nieodpłatna pomoc prawna", § 2110 w kwocie **151 440,00[10] zł.**

Na podstawie przygotowanego przez Starostwo zestawienia umów zawartych w związku z realizacją zadania (część wynagrodzeniowa i edukacyjna), ustalono że Starosta zawarł:

- 1 umowę z adwokatem wyznaczonym przez ORA w Poznaniu,
- 1 umowę z organizacją.

Z zawartych umów wynika następujący rozkład przeznaczenia dotacji celowej:

Rodzaj	*Plan z ustawy budżetowej (zł)*	*Plan dotacji po zmianach (zł)*	*Wartość umów/faktur-zaangażowanie (zł)*	*Stopień wykorzystania dotacji* (zł)*
wynagrodzenia (91%)	137 810,40	**96 470,04**	96 467,28	40 194,70
edukacja (3%)	4 543,20	-	4 543,20	1 893,00
obsługa (6%)	9 086,40	-	9 086,40	200,00
Razem	**151 440,00**	**110 100,00**	**110 096,88**	**42 287,70**

*Na podstawie faktur zrealizowanych do 19.06.2026 r.

Zasady nadzoru nad realizacją zadania publicznego określono w § 7 umowy zawartej z organizacją.

(dowód, akta kontroli str. 14, 33-35, 136)

Nie stwierdzono nieprawidłowości lub uchybień.

Wyjaśnienia, protokoły, oświadczenia	**-**
Ocena obszaru kontroli Nr 5	***Pozytywna***

[10] Zgodnie z pismem Starosty z dnia 23 grudnia 2025 r. (znak: ZK.8124.19.2025) z uwagi na brak prawników zainteresowanych udzielaniem NPP w Mirosławcu wystąpiły oszczędności w wydatkowaniu dotacji na wynagrodzenia w kwocie 3 445,00 zł miesięcznie, kwota dotacji po zmianach – **110 100,00 zł**. Decyzją nr 53/2026 z dnia 13 lutego 2025 r. Wojewoda Zachodniopomorski dokonał zmian w planie wydatków budżetu środków krajowych Wojewody Zachodniopomorskiego jako dysponenta części 85/32 – województwo zachodniopomorskie w 2026 r.
(dowód: akta kontroli str. 33-35)

Wpis do książki kontroli	8/2026
Podsumowanie ustaleń w kontrolowanym podmiocie	Obszar kontroli: Nr 1 – Obsada punktów i współpraca z wykonawcami: ✓ umowa z Fundacją nie zawierała zapisów wynikających z przepisu art. 6 ust. 2 pkt 6a w związku z art. 11 ust. 7 ustawy. Nr 2 – Upowszechnianie usług wśród mieszkańców powiatu: *Nieprawidłowości/uchybień nie stwierdzono* Nr 3 – Dostępność dyżurów oraz wyposażenie lokalu i poczekalni punktu: ✓ na zewnątrz lokali nie umieszczono informacji wskazanych w § 5 ust. 3 rozporządzenia; ✓ w miejscu dla osób oczekujących nie udostępniono listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa wskazanych w § 5 ust. pkt 2 rozporządzenia. Nr 4 – Dokumentacja i sprawozdawczość w tym korzystanie z opinii o jakości obsługi: *Nieprawidłowości/uchybień nie stwierdzono* Nr 5 – Prawidłowość zaangażowania dotacji: *Nieprawidłowości/uchybień nie stwierdzono.*
Zalecenia	– uwzględniać w umowie z organizacją zapisy wynikające z przepisu art. 6 ust. 2 pkt 6a ustawy, – dostosować miejsca udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej do wymagań wskazanych w § 5 rozporządzenia.
Pouczenia	– od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze; – o podjętych działaniach mających na celu realizację zalecenia pokontrolnego, proszę poinformować mnie za pośrednictwem Wydziału Kontroli Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.
Podpis kierownika jednostki kontrolującej	Z upoważnienia Wojewody Zachodniopomorskiego Bartosz Brożyński I Wicewojewoda Zachodniopomorski */podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/*